

2015. évi ... törvény
az azonos neműek házasságkötéséhez szükséges jogi feltételek megteremtéséről

Érkezett: 2015 JÚN 29.

1. §

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:5. §-a (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) Házasság akkor jön létre, ha az együttesen jelen lévő két személy az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt. A nyilatkozat feltételhez vagy határidőhöz nem köthető.”

2. §

(1) A Ptk. 4:27. §-a (1)-(3) bekezdései helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„(1) Amennyiben a házastárs nő, a házasságkötés után, választása szerint viseli

a) a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét;

b) házastársa teljes nevét a házasságra utaló toldással, amelyhez hozzákapcsolhatja a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét;

c) házastársa családi nevét a házasságra utaló toldással és ehhez a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét hozzákapcsolja; vagy

d) házastársa családi nevét, hozzákapcsolva saját utónevét.

(2) Amennyiben a házastárs férfi, a házasságkötés után, választása szerint viseli

a) a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét; vagy

b) házastársa családi nevét, hozzákapcsolva saját utónevét.

(3) A két házastárs a házasságkötés után házassági névként kettőjük családi nevét is összekapcsolhatja, hozzáfűzve a saját utónevét. Az összekapcsolt házassági név családi nevekből képzett része legfeljebb kéttagú lehet.”

(2) A Ptk. 4:27. §-a (6) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(6) A házasulók az (1)-(3) bekezdés szerinti névviselésről megegyezhetnek. Megegyezés hiányában a házastársak a házasságkötést megelőzően viselt nevet viselik tovább, kivéve, ha a nő házastárs az (1) bekezdés b) vagy c) pontjában foglalt házassági nevet viseli.”

3. §

A Ptk. 4:28. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„4:28. § [Névviselés a házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után]

(1) A házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után a volt házastársak a házasság fennállása alatt viselt nevet viselik tovább. Ha ettől valamelyikük el kíván térni, a

házasság felbontása vagy érvénytelenségének megállapítása után az anyakönyvvezetőnek bejelentheti. Ebben az esetben sem viselheti a házastárs a volt házastársa nevét a házasságra utaló toldással, ha azt a házasság fennállása alatt nem viselte.

(2) A bíróság a volt házastárs kérelmére eltilthatja a volt házastársat a házasságra utaló toldást tartalmazó névviselésétől, ha a házastársat szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték.

(3) Újabb házasságkötés esetén a házastárs a korábbi házasság alatt viselt közös házassági nevet tovább viselheti, azzal az eltéréssel, hogy a házastárs a volt házastárs nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti, és ez a joga akkor sem éled fel, ha újabb házassága megszűnt.”

4. §

A Ptk. 4:99. §-a (3) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(3) Ha a nő házasságának megszűnése után újból házasságot kötött, az újabb házasságának fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férfi házastársat kell tekinteni, ha a korábbi házasság megszűnése és a gyermek születése közt háromszáz nap nem telt el. Ha ez a vélelem megdől, a gyermek apjának a korábbi férfi házastársat kell tekinteni.”

5. §

A Ptk. 4:100. §-a (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) Az anyának az eredményes reprodukciós eljárás lefolytatását követően a gyermek születéséig terjedő időszakban más férfival létrejött házassága a férfi házastárs vonatkozásában apasági vélelmet nem keletkeztet.”

6. §

A Ptk. 4:108. §-a a) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[Nem lehet az apaság vélelmét megtámadni, ha]

„a) a származás reprodukciós eljárás következménye, kivéve, ha az anya férfi házastársa vagy élettársa az eljáráshoz nem járult hozzá; vagy”

7. §

A Ptk. 4:109. §-a (4) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(4) Az anya volt férfi házastársa akkor jogosult az apaság vélelmének megtámadására, ha a vélelem alapján az anya újabb házasságbeli férfi házastársa az apa, de ennek a vélelemnek a megdőlte esetén a volt férfi házastársat kellene apának tekinteni.”

8. §

A Ptk. 4:112. §-a (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) Ha a gyermek az anya újabb házasságának fennállása alatt, de az anya korábbi házasságának megszűnésétől számított háromszáz napon belül született, a keresetet az anya korábbi férfi házastársa ellen is meg kell indítani.”

9. §

A Ptk. 4:114. §-a (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság nemperes eljárásban a vélelmezett apa, az anya és a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal magáénak elismerni kívánó férfi közös kérelmére megállapítja, hogy a gyermeknek nem az anya férfi házastársa vagy volt férfi házastársa az apja. Az apaság kérdését ugyanebben az eljárásban teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal kell rendezni.”

10. §

A Ptk. 4:118. §-a (3) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(3) Ha az anyaság bírósági megállapítása iránti perben az anyai jogállás változása a nő házassága folytán az apaság vélelmére kihat, a pert a férfi házastárs ellen is meg kell indítani, akit házassági köteléken alapuló vélelem alapján a gyermek apjának kell tekinteni.”

11. §

A Ptk. 4:150. §-a (3) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(3) Ha nincs olyan személy, akit a gyermek apjának kell tekinteni, a gyermek az anyja születési vagy házasságkötéssel szerzett családi nevét viseli, kivéve, ha az anya a férfi házastárs teljes nevét vagy családi nevét a házasságra utaló toldással viseli.”

12. §

A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 9. §-a (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A családban mindkét szülő a szülői felelősség alapján – külön törvényben foglalt eltéréssel – azonos kötelezettségekkel és jogokkal bír.”

13. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 59/A. §-a (2a) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2a) Ha a bejegyzett élettárs a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését megelőzően házassági névként volt férfi házastársa nevét vagy családi nevét viselte a házasságra utaló toldással, és házassági nevét nem módosította másik házassági névviselési formára, ezért a születési családi nevének viselésére jogosult, és a házassági névviselési forma módosításával érintett házasságra vonatkozó anyakönyvi bejegyzés az elektronikus anyakönyvben nem szerepel, az az anyakönyvvezető, akinél a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló szándékot bejelentették, megkeresi a házasságkötést nyilvántartó anyakönyvvezetőt vagy a hazai anyakönyvezést végző hatóságot. A megkeresett anyakönyvvezető vagy a hazai anyakönyvezést végző hatóság a papír alapú anyakönyv házassági anyakönyvi bejegyzése adatainak az elektronikus anyakönyvbe történő bejegyzéséről a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének időpontjáig gondoskodik, és erről értesíti a megkeresőt. Közeli hallállal fenyegető állapot esetén a megkeresett anyakönyvvezető az 58. § (3) bekezdésében meghatározott határidőn belül teljesíti a bejegyzést.”

14. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 73/A. §-a (3) bekezdésének *b)* pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[A házassági anyakönyvi kivonat tartalmazza]

„*b)* a házastársak”

15. §

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 1. melléklete *a)* Jegyzőkönyv a születés bejelentéséről című melléklete 7. pontjának felvezető szövegezése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„7. Ha az anya özvegy, a férfi házastárs”

16. §

E törvény 2016. január 1. napján lép hatályba, és ez a törvény 2016. január 2. napján hatályát veszti.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Magyarország Alaptörvénye L) cikkének (1) bekezdése, amely a házasságot férfi és nő életközösségeként definiálja, a család alapjaként pedig a házasságot és szülő-gyermek viszonyt rögzíti, súlyosan diszkriminatív, sérti számos magyar állampolgár, köztük az azonos nemű párok emberi jogait, és joghátrányt jelent számukra. Bár a magyar jogrend ismeri a bejegyzett élettársi kapcsolat intézményét, az nem biztosít azonos jogokat a házassággal. Azonos nemű párok nem fogadhatnak örökbe közösen gyereket, és egymás vér szerinti vagy már korábban adoptált gyerekének sem lehetnek törvényes szülei. A szexuális orientáció alapú hátrányos megkülönböztetés sok esetben tehát nem csak a párt, hanem annak gyerekeit is érinti.

A házasság Alaptörvényben meghatározott korlátozó értelmezése a transzneműek jogait is súlyosan korlátozza. Ha valaki házasságban él, a rendelkezés miatt el kell válnia ahhoz, hogy hivatalosan megváltoztathassa a nemét. Az Alaptörvény szerint ugyanis házasok kizárólag külön nemű személyek lehetnek. Az ilyen párokat tehát válásra kényszeríti a jelenlegi hatályos szabályozás, a gyerekeik pedig elvált szülők gyerekei lesznek. Bár az Alaptörvény külön védelmet biztosít a családnak és a gyerekeknek, a szülők szexuális orientációja vagy nemi identitása miatt mégis hátrányos megkülönböztetés éri őket. Meggyőződésünk szerint a gyerekeket nem a szüleiktől, hanem a diszkriminációtól kellene megvédenie az államnak.

A hatályos magyar jog önkényesen korlátozza a házasság fogalmát, a törvényt megalkotó és elfogadó parlamenti többség pillanatnyi politikai érdekének megfelelően. Ugyanakkor tisztában kell lenni azzal, hogy a polgári házasság fogalma nem egyetemes, nem általános érvényű és nem állandó. Ember alkotta intézmény, és mint ilyen, folyamatosan változott a történelem folyamán, tartalma földrajzilag is jelentős eltéréseket mutat. Elég csak az azonos neműek házasságát legfrissebben bevezető Írország példájára gondolni. Önkényes, igazságtalan és cinikus ezért bármely házasság-fogalmat örök érvényűnek tekinteni.

Meggyőződésünk, hogy nem a társadalomnak kell a joghoz, hanem a jognak a változó társadalmi valósághoz és az állampolgári igényekhez igazodnia. Az állam nem adja, hanem csak elismeri az állampolgárok jogait. A jogállam célja, hogy mások jogsérelme nélkül minél inkább kiterjessze polgárai jogát és lehetőségeit. Ezen elvek alapján az állam által biztosított

házasság intézményének és az ehhez kapcsolódó gyakorlatoknak kellene alkalmazkodniuk és kiszolgáltatniuk a társadalmi változásokat és az állampolgárokat, nem pedig fordítva. Az állam által jogszabályokban elismert házasság egy polgári jogi szerződés, egy eszköz az együtt élők és családtagjaik jogi és anyagi biztonságának megteremtéséhez. A házassággal kapcsolatos jogok és kötelezettségek ezért mindenkit megilletnek, függetlenül a szexuális irányultságtól.

A házasság hatályos korlátozó fogalmának eltörlése, az azonos neműek házasságkötéséhez szükséges jogi feltételek megteremtése a jogegyenlőség irányába tett lépés. Senkit nem korlátoz, senkit nem foszt meg létező jogától, csupán kiterjeszti a házasság jogát olyanokra, akiket a ma hatályos Alaptörvény diszkriminál. Az azonos neműek házasságkötésének lehetőségétől senki nem lesz kevesebb, de van, aki több lesz tőle. Nem csak az azonos neműek, hanem egész Magyarország.

Az azonos neműek házassága nem csak jogi, hanem szimbolikus kérdés is. Azt fejezi ki, hogyan tekintünk a tőlünk különböző embertársainkra, lefogadjuk-e őket olyannak, amilyenek, a saját sérelmünk nélkül biztosítjuk-e nekik a mindenki mást is megillető jogokat. A jog formálja a társadalmi gondolkodást, formálja a közbeszédet. Az azonos neműek házasságkötésének biztosítása egy fontos lépés az elfogadás és egyenjogúság útján. Hozzájárul ahhoz, hogy meleg társainknak ne kelljen rejtőzködniük, felvállalhassák másságukat, a diszkriminációtól való félelem nélkül élhessék mindennapi életüket.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A javaslat a Polgári Törvénykönyvben módosítja a házasság fogalmát akképp, hogy akár azonos neműek is házasságra léphetnek.

A 2-11. §-okhoz

A javaslatok arra irányulnak, hogy a Polgári Törvénykönyvön átvezetésre kerüljenek a házastárs azonos neműsége esetén felmerülő helyzetek. Így pl. az apaság vélelmét a férfi házastársához köti kizárólag, hiszen a nő házastárs biológiaiilag sem lehet a gyermek apja.

A 12. §-hoz

A módosítás a családok védelméről szóló törvényt változtatná meg oly módon, hogy a szülői státuszt elnevezésében nem rögzíti különmeműként, hanem akár azonos neműekre is ugyanazok a szabályok vonatkoznának.

A 13-15. §-okhoz

Az anyakönyvezésről szóló jogszabály is módosulna a javaslat szerint a Polgári Törvénykönyvhöz hasonlóan, és a névviseles szabályainak változását követi oly módon, hogy a férj helyett férfi házastársat határoz meg a törvény az egyenjogúság jegyében.

A 16. §-hoz

Hatályba léptető és dereguláló rendelkezés.

Budapest, 2015. június 29.

dr. Fodor Gábor
független

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Törvényjavaslat

Dr. Kövér László

az Országgyűlés Elnöke részére

Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

Magyarország Alaptörvénye 6. cikkének (1) bekezdése alapján mellékelten benyújtom **az azonos neműek házasságkötéséhez szükséges jogi feltételek megteremtéséről** szóló törvényjavaslatot.

Budapest, 2015. június 29.

dr. Fodor Gábor

független